

Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998
bij de bouw en jaarrond-exploitatie van een strandpaviljoen
aan het Vuurtorenpad te Burgh Haamstede

Opdrachtgever : Architectenbureau Erik van den Bos
Rapporteurs : M. de Haan-Zaalberg en W. de Haan
Datum : oktober 2012
Rapportnr. : 12.10.1

Lobepolder 7
4617 MP Bergen op Zoom
0164-243680
www.brabantsewal.eu

Inhoud

	blz
1. Inleiding	
1.1. Aanleiding en doel van het onderzoek	3
1.2. Beoordelingskader	
1.2.1. Planologisch kader	3
1.2.2. Natuurbeschermingswet 1998	3
1.2.3. Flora- en faunawet	4
1.3. Werkwijze	4
2. Uitgangssituatie	
2.1. Ligging van het onderzochte gebied	5
2.2. Inventarisatie van de natuurwaarden	5
3. Effecten van het nabij de strandopgang Vuurtorenpad te strandpaviljoen op de natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen	
3.1. In beschouwing te nemen effecten	7
3.2. Effecten op de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen	8
3.3. Effecten op de beschermde waarden op grond van de aanwijzing tot Beschermd Natuurmonument	9
3.4. Effecten op soorten die beschermd zijn op grond van de Flora- en faunawet	10
3.5. Cumulatieve effecten	10
3.6. Voorlopige conclusie	11
4. Maatregelen om mogelijk negatieve effecten te voorkomen of beperken	12
5. Beoordelen van de activiteit en voorstellen voor de uitvoering	13
6. Conclusies en advies	14
7. Samenvatting	15

Bijlagen

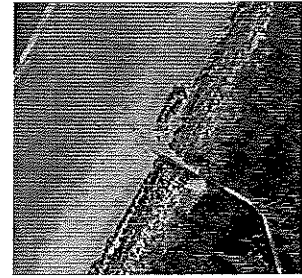
Bijlage 1	Schema oriëntatiefase en verslechterings- en verstoringsstoets	17
Bijlage 2	Effectenmonitor Voordelta en Kop van Schouwen	18
Bijlage 3	Uittreksel Database Natura 2000	22
Bijlage 4	Geraadpleegde bronnen	27

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en doel van het onderzoek

Architektenbureau Erik van de Bos bereidt een project voor om aan het Vuurtorenpad te Burgh-Haamsede een strandpaviljoen dat nu alleen in het zomerseizoen wordt gebruikt, te vervangen door een paviljoen dat jaarrond geëxploiteerd kan worden.

De bouwlocatie ligt nabij de grens van de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen. Dit betekent dat onder meer getoetst zal moeten worden of de herbouw van het paviljoen mogelijk negatieve effecten op deze Natura 2000-gebieden kan hebben en of voor de uit te voeren werken een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is. In eerste instantie wordt een voortoets uitgevoerd. Op basis van de conclusies uit deze voortoets zal worden vastgesteld of er al dan niet significante effecten op de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen te verwachten zijn. Als dit laatste het geval is zal een zogenaamde passende beoordeling moeten worden opgesteld. Een dergelijk onderzoek maakt geen onderdeel uit van deze rapportage.

1.2. Beoordelingskader

1.2.1. Planologisch kader.

De gemeente Westerschouwen heeft de plannen voor een jaarrond exploitatie van een strandpaviljoen aan het Vuurtorenpad getoetst aan het ruimtelijk kader. De locatie ligt binnen het bestemmingsplan 'Partiële herziening strandpaviljoens' en heeft daarin de bestemming 'Strand' met een nadere aanduiding 'C'. Ter plaatse is de bouw van één strandpaviljoen toegestaan. Om een dergelijk paviljoen jaarrond te exploiteren dient aan een aantal voorwaarden te worden voldaan. De locatie voldoet onder meer niet aan het afstandscriterium dat een jaarrond te exploiteren paviljoen niet meer dan 350 meter van de daarbij gelegen woonkern/recreatievoorziening mag zijn gelegen.

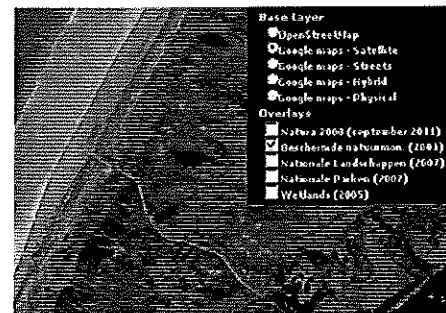
In een uitgevoerde quick-scan komt de gemeente tot de conclusie dat de plannen voor een jaarrond exploitatie van een strandpaviljoen op deze plaats past binnen het Rijks- en gemeentelijk ruimtelijk beleid, dat het waterschap geen overwegende bezwaren heeft en dat ook de provincie hiermee kan instemmen indien uit de voortoets Natuurbeschermingswet blijkt dat er geen problemen te verwachten zijn. Onder die voorwaarde is de gemeente bereid de jaarrond exploitatie mogelijk te maken in het bestemmingsplan 'Kop van Schouwen' dat zij in voorbereiding heeft.

1.2.2. Natuurbeschermingswet

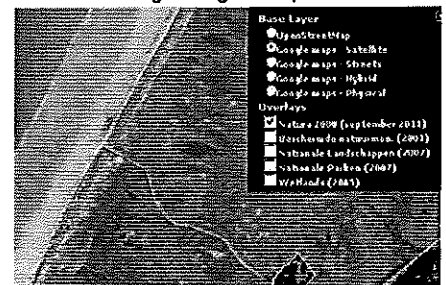
De Kop van Schouwen is in 2001 aangewezen als beschermd natuurmonument (BN). Inmiddels maakt de als Beschermd Natuurmonument aangewezen Kop van Schouwen ook onderdeel uit van het Europees ecologisch netwerk Natura 2000. De doelen van het Beschermd Natuurmonument zijn integraal overgenomen in de aanwijzing tot Natura 2000-gebied.

Het gaat daarbij om de biologische waarden, de geomorfologische, bodemkundige en hydrologische gesteldheid, de cultuurhistorische hoedanigheid en de visueel esthetische waarden. De (demissionaire) staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft inmiddels aangegeven de doelen uit het aanwijzingsbesluit tot Beschermd Natuurmonument te willen laten vervallen. Voorlopig is dit nog niet gerealiseerd, en het is de vraag of een nieuw kabinet dit voornemen overneemt. Voornemen zal dan ook nog aan de doelen van het Beschermd Natuurmonument getoetst moeten worden.

Het te bouwen paviljoen ligt binnen de begrenzing van de op 19 februari 2008 door de minister van LNV (nu EL&I) op grond van de Habitatrichtlijn aangewezen

begrenzing BN Kop van Schouwen

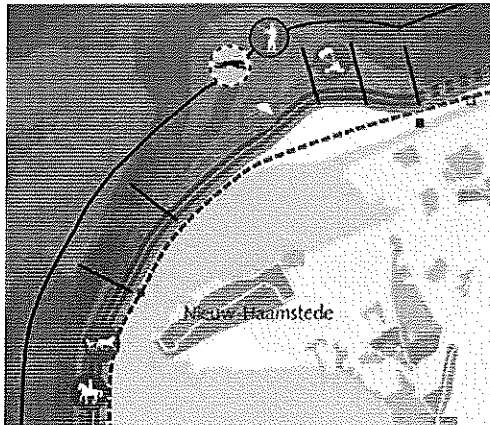

begrenzing Natura 2000-gebied Voordelta

speciale beschermingszone Voordelta. Het oostelijk aangrenzende gebied Kop van Schouwen heeft in 2007 ter inzage gelegen en nog niet bekend is wanneer dit als Natura 2000-gebied zal worden aangewezen.

In verband met mogelijk optredende externe effecten zullen de plannen voor het paviljoen ook getoetst moeten worden aan de doelen voor de Kop van Schouwen.

Voor de Voordelta is inmiddels een beheerplan vastgesteld. Een zonering van de recreatie maakt onderdeel uit van het beheerplan. Volgens het beheerplan zijn ter hoogte van het te bouwen paviljoen 'algemeen strandgebruik', 'paard rijden', 'aangespannen rijden', 'vissen' en 'wandelen met een onaangelijnde hond' toegestaan.

Zonering toegestaan strandgebruik Voordelta conform APV gemeente Schouwen-Duiveland en/of lokale bepalingen (peiljaar 2007)

	Algemeen strandgebruik		Kanoën en roeien
	Wandelen met aangelijnde hond		(Wind)surfen
	Fietsen		Zeilen
	Honden onaangelijnd		Snelle recreatievaart
	Vliegeren (meerlijns-)		Kitesurfen
	Vissen		Paragliden
	Paardrijden		Strandhuisjes
	Aangespannen rijden		
	Activiteit onderhevig aan (tijd)beperking		
	Zonering voor meerdere activiteiten		
	Paviljoen incl. eventueel bijbehorende strandcabine		
	Reddingspost		
	Grens Natura 2000-gebied Voordelta		

Een beheerplan voor het Natura 2000-gebied Kop van Schouwen is nog in voorbereiding.

1.2.3. Flora- en faunawet

De uit te voeren werken zullen niet alleen aan de vereisen vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 moeten voldoen, maar ook in overeenstemming moeten zijn met de bepalingen op grond van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat de flora en fauna integraal worden beoordeeld in deze voortoets. Er zal met name aandacht besteed worden aan de soorten die op grond van de Flora- en faunawet zijn beschermd.

1.3. Werkwijze

Op de website van het ministerie van EL&I is weergegeven hoe plannen en projecten die liggen in of binnen de invloedssfeer van gebieden die op grond van de Natuurbeschermingswet zijn beschermd, beoordeeld moeten worden (bijlage 1).

In deze rapportage zal via een quick-scan worden bepaald of er bij de herbouw van een strandpaviljoen aan het Vuurtorenpad een kans bestaat op het optreden van significante effecten op de Natura 2000-gebieden Voordelta en/of Kop van Schouwen. Als dat niet het geval is zal via een verstorings- en verslechteringsstoets worden nagegaan of, al dan niet met toepassing van mitigerende maatregelen, een vergunning nodig is c.q. kan worden verkregen.

Als al tijdens de oriënterende fase wordt geconcludeerd dat er mogelijk significante effecten optreden en een 'passende beoordeling' nodig is, zal worden aangegeven op welke wijze dat kan worden uitgevoerd. Voor deze voortoets wordt onder meer gebruik gemaakt van de zogenaamde effectenindicator die op de website van het ministerie van EL&I wordt aangeboden. In deze effectenindicator is samengevat welke storende factoren de activiteit (project of handeling) en plannen kunnen hebben, en welke soorten en habitattypen in principe gevoelig zijn voor deze storende factoren. De effectenindicator is in hoofdstuk 4 voor de Voordelta Kop van Schouwen ingevuld voor de activiteiten (woning)bouw en landrecreatie. Op basis van de effectenindicator is duidelijk welke habitats en soorten gevoelig of zeer gevoelig (kunnen) zijn voor de effecten van de voorgenomen activiteiten. Uit een nadere beschouwing wordt afgeleid of die effecten ook in deze situatie optreden.

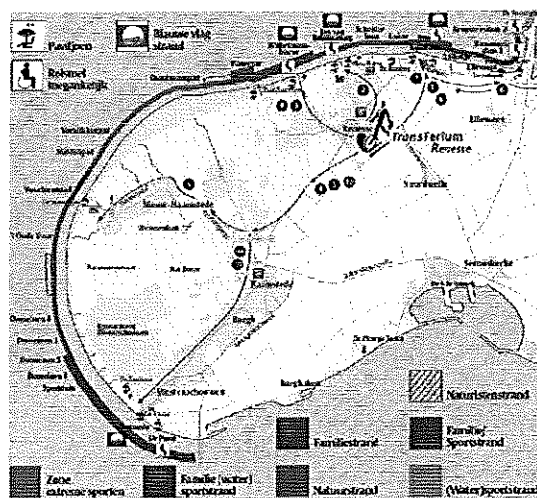
Er zal ook worden beoordeeld of de andere waarden die op grond van de aanwijzing van het gebied tot Beschermd Natuurmonument beschermd zijn.

Vervolgens wordt geconcludeerd of er al dan niet significante effecten te verwachten zijn en of de activiteiten naar verwachting vergunningplichtig zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet.

2. Uitgangssituatie

2.1. Ligging van het onderzochte gebied

De bouwlocatie voor een jaarrond te exploiteren strandpaviljoen ligt op de duinvoet aan het eind van het vuurtorenpad te Nieuw-Haamstede. De duinvoet, zijnde de scheldingslijn tussen strand en duinen ligt ter plaatse op een hoogte van NAP + 7 m. en wordt kunstmatig in stand gehouden. De laatste strandsuppletie ter hoogte van het Vuurtorenpad heeft in het vroege voorjaar van 2012 plaats gevonden. Hierdoor ligt er voorlopig weer voor enkele jaren voldoende zand voor de natuurlijke aanwas van de eerste rij duinen die ter plaatse bestaat uit met helm beplant jong duin. Verder naar Nieuw-Haamstede toe zijn de duinen vastgelegd en begroeid met vooral veel duindoorn. Op dit moment exploiteren dhr. L.J. van der Wekken en mevrouw J.N. van der Wekken-Kloet hier in het zomerseizoen het strandpaviljoen De Strandloper.

In de 3° herziening bestemmingsplan Buitengebied / het bestemmingsplan strandpaviljoens is het strand ter hoogte van deze duinovergang aangemerkt als familiestrand; bij de stranden ter weerszijden daarvan is bij de zoning prioriteit gegeven aan de natuurfunctie.

2.2. Inventarisatie van de natuurwaarden

Veldinventarisatie

Ten behoeve van de voortoets is het gebied op 1 oktober 2012 bij half bewolkt weer en een temperatuur van ca 16 ° C bezocht. Onderscheid is gemaakt tussen waarnemingen langs het Vuurtorenpad en waarnemingen op het strand. De volgende soorten zijn aangetroffen:

Vaatplanten

Langs het Vuurtorenpad gaat de begroeiing over van bos naar open duingebied. Nabij Nieuw-Haamstede groeien boomsoorten als schietwilg, zwarte den, boswilg, berk, abeel, zwarte els, gewone vlier, iep (sp), gewone esdoorn, eenstijlige meidoorn, gewone abeel en gewone es. Het oude duingebied bestaat uit een struweelachtige begroeiing met duindoorn, wilde liguster, roos (sp), dauwbraam, grote brandnetel, kruizuring, kardinaalsmuts en hop. De jonge duinenrij langs het strand is vooral begroeid met helm. Het strand is onbegroeid.

Vogels

Langs het pad naar het strand zijn in de begroeiing de volgende vogels waargenomen: merel, winterkoning, vink, roodborst, houtduif, koolmees, zwarte kraai, putter en kauw. Op of boven het strand zijn zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw, ekster, grote mantelmeeuw en aalscholver gezien.

Zoogdieren, dagvlinders, amfibieën en reptielen of paddenstoelen zijn niet waargenomen.

Verspreidingsatlassen etc.

Op grond van biotooieigenschappen en verspreidingsgegevens van organisaties als Floron, Sovon Ravon of uit verspreidingsatlassen dient verder rekening gehouden te worden met onder meer:

Vaatplanten

harig wilgenroosje, aarvederkruid, bitterzoet, veldereprijs, zandzegge, winterpostelein, wolfspoot, wilde kamperfoelie, zandzegge, duinriet, schapenzuring, reukgras, rood zwenkgras, gewone hoornbloem, rankende helmbloem, braam, hulst, gewone vlier, brem, akkerhoornbloem, geel walstro, mannetjesereprijs, duinreigersbek en gewone waterbies

Vogels

drieteenstrandloper, dwergstern, roodkeeldulker, drieteenmeeuw, noordse stormvogel, jan van gent, zwarte zeeëend, grote stern, alk,

Zoogdieren

ree, konijn, damhert, dwergvleermuis,

Amfibieën en reptielen

levendbarende hagedis.

Dagvlinders en libellen

heivlinder, hooibeestje, dagpauwoog, klein koolwitje, kleine vuurvlinder, bont zandoogje, oranjetip, atalanta

Toelichtingen uit aanwijzingsbesluiten

Volgens de toelichting op het aanwijzingsbesluit tot Beschermd Natuurmonument komt in de Kop van Schouwen het kenmerkende duindoorn-lijgusterstruweel voor, en plaatselijk ook goed ontwikkelde mosvegetatie en twee zeer zeldzame korstmossen. Het ornithologisch belang van het duingebied blijkt volgens de toelichting uit de broedfunctie voor roodborsttapuit, paapje, grauw klauwier en gele kwikstaart. Verder wordt verwezen naar de functie als rust- en foerageergebied voor doortrekkende vogels en het belang voor overwinterende vogels.

In het beheerplan Voordelta wordt gewezen op de primaire duinvorming op het Verklikkerstrand op Schouwen-Duiveland. Volgens het beheerplan nemen in het gebied de aantallen drieteenstrandlopers toe en de aantallen tureluurs af. De aantallen kluten geven een wisselend beeld. De overige steltlopers en de lepelaar hebben een gunstige staat van instandhouding.

Vogelgegevens Rijkswaterstaat

Volgens de database van Rijkswaterstaat broeden er op de Kop van Schouwen in de periode 2009-2012 alleen kustbroedvogels in de Meeuwenduinen en op het Verklikkerstrand. Dit is op enkele km afstand van het Vuurtorenpad. De stranden en kustverdedigingswerken van de Voordelta zijn van belang voor met name de drieteenstrandloper, paarse strandloper, steenloper en meeuwen. Een volledige telling vindt alleen plaats tijdens de landelijke midwintertelling in januari. Tijdens de telling van januari 2011 waren de aantallen steltlopers relatief laag. Het aantal Drieteenstrandlopers was met 400 exemplaren bijzonder laag. In de periode 2003/2004-2009/2010 werden altijd beduidend meer drieteenstrandlopers gezien (790-1880 exemplaren). De afname vond plaats in alle deelgebieden. Ook de trend van de Steenloper is negatief. De 320 exemplaren die werden geteld waren het laagste aantal van de laatste twintig jaar. Met 210 exemplaren (64%) is de Westerscheldemonding het belangrijkste gebied voor deze soort in de Voordelta. Het aantal Paarse Strandlopers is in de afgelopen tien jaar, afgezien van schommelingen, redelijk stabiel. In januari 2011 werden 100 exemplaren geteld, waarvan het merendeel (70 exemplaren) op de zeedijk bij Westkapelle.

Conclusies

Op basis van bovenstaande bronnen kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

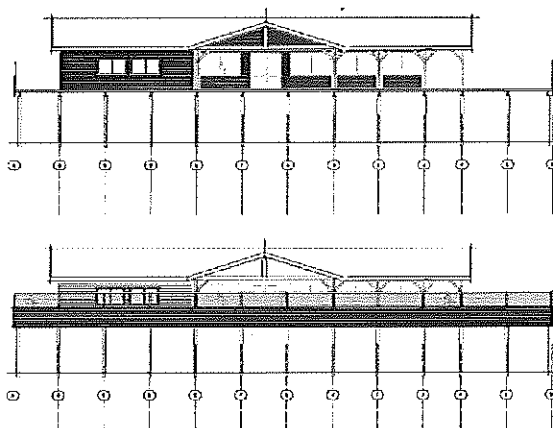
<i>Vaatplanten</i>	Op grond van de beschikbare gegevens is niet te verwachten dat er op het strand of langs het Vuurtorenpad beschermde vaatplanten voorkomen
<i>Zoogdieren</i>	Op het strand zijn geen beschermde zoogdiersoorten te verwachten. Langs (of boven) het Vuurtorenpad kunnen ree, konijn en damhert, maar mogelijk ook foeragerende vlermuizen voorkomen. Het damhert is een soort van bijlage 2.
<i>Vogels</i>	In de houtopstanden en bosschages langs het Vuurtorenpad komt een grote diversiteit aan zangvogels voor. De duinen in de directe omgeving van de bouwlocatie voor het paviljoen zijn geen broedbiotoop voor kustvogels. Het strand is met name in de winter van belang voor diverse meeuwen en steltlopers. De grote concentraties zitten overwegend in de omgeving van de riviermondingen.
<i>Amfibieën en Reptielen</i>	De levendbarende hagedis heeft een voorkeur voor begroeide en relatief vochtige gebieden maar wordt ook in drogere omgevingen zoals duinen gevonden. Een belangrijke vestigingsvoorwaarde is de aanwezigheid van open plekken om te zonnen. Bij zonnig weer worden ze vaak verticaal tegen boomstammen gezien. De soort zoekt regelmatig het water op om aan vijanden te ontkomen, om van de ene plek naar de andere te zwemmen en ook om in het water gevallen insecten op te eten. Bij slecht weer schuilt de hagedis onder stenen, omgevallen boomstammen of in holletjes. De primaire duinzone lijkt daarmee minder geschikt voor deze soort.
<i>Dagvlinders en Libellen</i>	In de primaire duinzone zijn geen waardplanten of voedselplanten voor vlinders te verwachten. Dagvlinders komen daarom vooral in de meer begroeide duindelen voor. Libellen zijn voor een groot deel van hun leven afhankelijk van water; dit komt nabij de duinvoet en langs het Vuurtorenpad niet voor. Op basis van de beschikbare informatie is niet bekend of er wettelijk beschermde vlinder- of libelsoorten voorkomen.

3. Effecten van de nabij de strandopgang Vuurtorenpad te bouwen strandpaviljoen op de natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen

3.1. In beschouwing te nemen effecten

Het te beoordelen plan betreft een noordelijk van het huidige strandpaviljoen de Strandloper te Burgh-Haamstede te bouwen strandpaviljoen van vergelijkbare grootte. Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande kabels en leidingen voor water, elektriciteit en (druk)riolering. De funderingspalen worden met een spuitlans in de grond gedreven. Het nieuwe paviljoen wordt jaarrond geëxploiteerd, en na realisatie van de bouw zal het oude paviljoen worden gesloopt. Aanvoer van bouwmaterialen en goederen tijdens de exploitatie zal plaats vinden via het Vuurtorenpad. Op het paviljoen zal een beperkte buitenverlichting worden aangebracht. Het Vuurtorenpad zelf blijft onverlicht.

Capaciteit en openingstijden zijn op dit moment nog niet bekend en zullen ter zijner tijd in een gebruiksvergunning worden vastgelegd.

Effecten die in het kader van deze voortoets worden beschouwd zijn de effecten van de sloop en afvoer van de bouwmaterialen van het huidige strandpaviljoen, de aanvoer van bouwmaterialen en de bouw van een nieuw strandpaviljoen en het gebruik van het paviljoen in de winterperiode.

Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de effectenindicator die op de website van het ministerie van EL&I wordt aangeboden. De effectenindicator geeft aan welke soorten en habitattypen in meer of mindere mate gevoelig zijn voor een groot aantal storende factoren bij onderscheiden activiteiten en plannen. De effectenindicator geeft alleen generieke informatie over mogelijke effecten van de activiteit. Uit de effectenindicator kan dus niet op voorhand worden afgeleid of een activiteit schadelijk is. Of deze storende factoren bij de voorgestelde activiteiten ook optreden wordt hierna, indien mogelijk op grond van beschikbare onderzoeksresultaten, beredeneerd, aangetoond of weerlegd.

Er dient tevens rekening mee gehouden te worden dat naast de habitats en soorten die op grond van de Habitatrichtlijn beschermd zijn, ook andere waarden die op grond van de aanwijzing tot Beschermd Natuurmonument beschermd zijn, beoordeeld zullen moeten worden.

Bij de wijziging van het strandpaviljoen van seizoensexploitatie in jaarrondexploitatie zijn de volgende, in de effectenmonitor onderscheiden effecten niet van toepassing: *oppervlakteverlies, versnippering, verdroging en verstoring door trilling*

De volgende effecten zijn mogelijk wel aan de orde en zullen nader beschouwd worden: *verontreiniging, verstoring door geluid, verstoring door licht, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten*

Verstoring door verontreiniging

Zowel tijdens de bouw als in de exploitatiefase kan verontreiniging door zwerfvuil optreden. Ook verontreiniging door brandstof of smeermiddelen van bouw materieel is niet geheel uit te sluiten.

Verstoring door geluid

Geluidsverstoring door bezoekers en een muziekinstallatie zal in een langere periode van het jaar plaats vinden. Ook in de bouw fase kan er extra geluidsoverlast zijn.

Verstoring door licht

In de winter is het vroeger donker zodat meer en langer gebruik gemaakt zal worden van kunstlicht.

Optische verstoring

In de nieuwe situatie zullen mogelijk meer bezoekers het Vuurtorenpad gebruiken en het strand bezoeken, en daarmee mogelijk voor extra verstoring van vogels zorgen.

Verstoring door mechanische effecten

Bij de bouw worden met een spuitlans funderingspalen in het zand gedreven waardoor de bodemopbouw plaatselijk wordt verstoord. Het duingebied rond het paviljoen is weliswaar niet toegankelijk, maar niet afgezet. Bij jaarrondexploitatie neemt de kans op (illegale) betreding van het jonge duin toe.

3.2. Effecten op de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen

Voordelta

Van de habitattypen waarvoor de Voordelta is aangewezen is voor het strand op de Kop van Schouwen alleen het habitatype embryonale wandelende duinen (H2110) van toepassing. Embryonale duinen bevinden zich niet ter plaatse maar enkele kilometers noordelijker bij de Verklikkerduinen. Deze worden door de ontwikkelingen bij paviljoen de Strandloper niet beïnvloed.

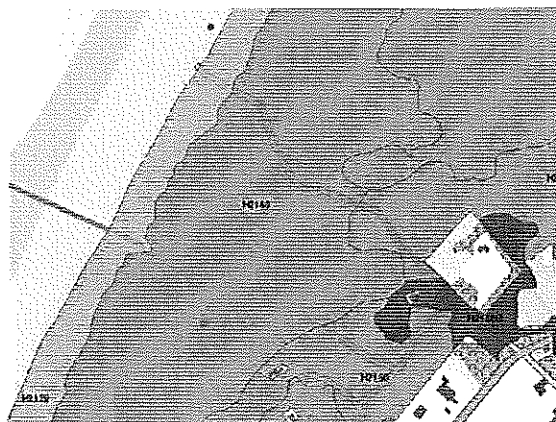
Alle vogels waarvoor de Voordelta is aangewezen zijn gevoelig voor verontreiniging en verstoring door licht. Met name steltlopers zijn ook gevoelig voor geluidsverstoring. De grote stern, de bontbekplevier als broedvogel en de visdief als niet-broedvogel zijn zeer gevoelig voor optische verstoring. Andere vogels zijn daar gevoelig voor, tenzij zij zover uit de kust verblijven dat verstoring nauwelijks kan optreden.

Kluut en lepelaar zijn zeer gevoelig voor mechanische verstoring; grote stern, krakeend, rosse grutto en smient zijn daar gevoelig voor. Voor een volledig overzicht van verstoringseffecten zie bijlage 2.

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van kernopgaven voor het Natura 2000-gebied Voordelta. Realisatie van de plannen van aanvragers is niet van invloed op het realiseren van die kernopgaven.

Kop van Schouwen

De duinenrij grenzend aan het strand bij het Vuurtorenpad is van het type H2120: wandelende duinen op de strandwal met helm. Meer landinwaarts bevindt zich een het duintype H2160: Duinen met duindoorn. Het bosje tegen de Strandweg aan is van het type H2180B: Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied. Deze duintypen zijn gevoelig voor verontreiniging en optische en mechanische verstoring. Voor een volledig overzicht van de effecten op habitattypen zie bijlage 2. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van kernopgaven voor het Natura 2000-gebied Kop van Schouwen. Realisatie van de plannen van aanvragers is niet van invloed op het realiseren van die kernopgaven.

In relatie tot de te verwachten optredende effecten kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

Verontreiniging

verontreiniging van de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen kan zowel tijdens de sloop- de bouw- en de gebruiksfase optreden. Het gaat dan om het (onbedoeld) verwaaien van bouw materiaal of afval met negatieve effecten op habitats en vogels.

Verstoring door geluid

Te verwachten bronnen van geluidhinder zijn tijdens de bouwperiode het gebruik van materieel en in de gebruiksfase met name mechanisch versterkt geluid in de horecagelegenheid en door gebruikers van het terras. Van broedvogels is bekend dat gebieden met een te hoge geluidsbelasting vermeden worden en dat het reproductiesucces van broedparen die zich in deze gebieden vestigen lager dan normaal is. Voor steltlopers en eenden is dit vastgesteld binnen een geluidscontour van 55 dB(A) (Reijnen et al 1995). Dit is ongeveer gelijk aan een normaal gespreksniveau. In de naaste omgeving van het strandpaviljoen bevinden zich geen broedbiotopen voor kustvogels; bovendien gaat het in deze situatie om een toename van het gebruik van het strandpaviljoen buiten het broedseizoen. Effecten op broedsucces zijn dan ook niet te verwachten. Indien vogels eventueel buiten het broedseizoen geluidhinder ervaren zullen zij uitwijken naar locaties in de omgeving; die zijn in ruime mate aanwezig.

Verstoring door licht

Er wordt overdag gebouwd dus van lichtverstoring tijdens de bouw zal niet of nauwelijks sprake zijn. Bij de exploitatie kan er tijdens de late middag- en avonduren in de winter wel sprake zijn van lichthinder. Doordat het paviljoen op een afgelegen strand, zonder andere lichtbronnen is gelegen, is de omgeving relatief donker. Behoud van de duisternis is een van de uitgangspunten in het provinciaal omgevingsplan.

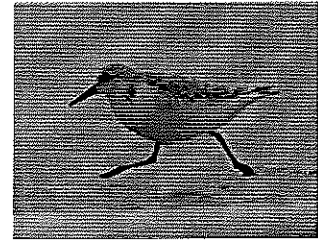
Onderzoek naar lichthinder dat heeft plaats gevonden betreft met name de trekvogels op de Noordzee. Het blijkt dat het licht op boorplatforms een negatief effect heeft op 58 van de 120 vogelsoorten die over de Noordzee trekken.

Van de naar schatting 50 miljoen vogels worden maximaal 6 miljoen vogels gehinderd. De soorten die het kwetsbaarst zijn voor de platforms, zijn vink, roerdomp, pijlstaart, steenloper, waterral, veldleeuwerik, keep, wintertaling en smient. Door de bestaande verlichting te vervangen door groen licht kan het effect op vogels met 80 procent teruggebracht worden. Omdat het strandpaviljoen op een rustige, niet verlichte plaats langs de Noordzeekust ligt zou sterk naar de Voordelta uitstralende verlichting trekvogels kunnen verstoren. Daarbij dient overigens bedacht te worden dat het zwaartepunt van de vogeltrek ligt in de periode dat hier seizoensexploitatie van een strandpaviljoen is toegestaan.

Optische verstoring

Optische verstoring is zoals de toelichting op de effectenindicator aangeeft soortspecifiek en hangt samen met andere verstoringen als licht en geluid. Optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. In het broedseizoen kan dit net als bij geluidsverstoring leiden tot slechtere broedresultaten. In het winterseizoen leidt het opvliegen door extra energiegebruik tot een negatief effect op de overlevingskansen. De Voordelta en Kop van Schouwen zijn niet aangewezen voor broedvogels. Volgens het beheerplan Voordelta zijn de intergetijdengebieden (waaronder de stranden) van belang voor steltlopers en eenden, zoals scholeksters, drieteenstrandlopers en bergeenden. De Voordelta is als Natura 2000-gebied aangewezen voor tien soorten steltlopers, een verzamelnaam van verschillende soorten en de lepelaar. Deze vogels gebruiken de Voordelta als foerageergebied en doortrekgebied en komen voor op al dan niet begroeide slikken en platen. Uitzonderingen zijn de steenloper, die vooral op harde substraten zoals dijken voorkomt, en de drieteenstrandloper, die vooral op stranden voorkomt. In deze situatie is dus vooral de drieteenstrandloper van belang.

De drieteenstrandloper foerageert langs de vloedlijn. De kustlijn heeft een lengte van 20 kilometer (inclusief het gedeelte langs de Brouwersdam), waarop maximaal enige honderden exemplaren aanwezig zijn. De drieteenstrandloper foerageert in kleine groepen (enkele tot tientallen exemplaren) verspreid langs de hele vloedlijn. De soort is zeer actief langs de vloedlijn en zal bij te dichte benadering (minder dan ca 100 meter) opvliegen.

Het rapport "Vogels en recreatie Handvat ter voorkoming van verstoring" van Vogelbescherming Nederland geeft een overzicht van onderzoeksresultaten met betrekking tot verstoringafstanden. Volgens het rapport is de tijd van de dag van belang voor de mate waarin vogels verstoord worden door mensen op het strand. Drieteenstrandlopers weken rond zonsopgang vaker uit voor mensen en in de avond weken ze juist minder vaak uit. Het percentage foerageertijd ging omlaag naarmate meer mensen binnen een straal van 100 m van de vogels aanwezig waren, maar vogels compenseerden 's nachts voor de verloren foerageertijd (Burger & Gochfeld 1991).

Verstoring door mechanische effecten

Jonge duinvorming gebeurt op plaatsen waar de zeebodem voor de kust bedekt is met een dikke laag zand en die zandbodem niet al te steil de kust bereikt. De branding heet zo invloed op het zand en legt dit langs de kust neer. Zo vormen zich zandbanken vlak voor het strand. Onder gunstige omstandigheden brengt de vloedstroom het zand net iets verder naar de kust, dan het bij eb wordt teruggenomen door de zee. Zo schuift een zandbank steeds stukjes op en bereikt langzaam het strand dat hierdoor ineens veel breder kan worden. Een zandbank die het strand heeft bereikt, moet vervolgens drogen en door de wind landinwaarts worden geblazen. Omdat dit soort processen in het zomerseizoen door strandrecreatie minder kans hebben is het van belang deze in het winterseizoen zo min mogelijk te verstoren. Het vormen van jonge duinen doet zich op de Kop van Schouwen alleen voor bij de Verklikkerduinen. Zwaar vrachtverkeer over het strand is om die reden daar in de winter ongewenst. Omdat zowel tijdens de bouw als tijdens de exploitatie gebruik gemaakt wordt van het Vuurtorenpad treedt geen verstoring op. Het inspuiten van de funderingspalen kan een tijdelijk effect op de bodemopbouw geven, dat door de wind al gauw niet meer zichtbaar of merkbaar is.

Verstoring door mechanische effecten kan eventueel ook nog plaats vinden door illegale betreding van het duingebied door bezoekers. Bij een jaarrondexploitatie,

neemt de tijd en daarmee mogelijk ook de frequentie waarin dit kan plaats vinden enigszins toe. De nog kwetsbare helmbeplanting kan hierdoor worden aangetast.

3.3. Effecten op de beschermde waarden op grond van de aanwijzing tot beschermd Natuurmonument

Op grond van de aanwijzing van de Kop van Schouwen tot beschermd Natuurmonument zijn ook de biologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrologische, cultuurhistorische en visueel-esthetische waarden beschermd.

1. *Biologische waarden*

Onder de biologische waarden vallen onder meer, de broedvogels, zoogdieren, de levendbarende hagedis en de zeldzame korstmossen in het duingebied alsmede de meeuwen op het strand. Het duingebied langs het Vuurtorenpad is niet toegankelijk. De hogere bezoekersaantallen zullen mogelijk tot iets meer verstoring voor vogels en andere fauna in het gebied leiden. In de omgeving is voldoende geschikt leefgebied aanwezig zodat de extra drukte geen wezenlijk effect op die dieren hebben. Zoals in de vorige paragraaf al is gesteld zullen maatregelen moeten worden genomen om zwerfvuil zo goed mogelijk te beperken. Aparte vermelding verdienen nog de vleermuizen die door extra verlichting verstoord zouden kunnen worden. Het betreft hier geen trekroutes en maar een beperkt deel van het beschikbare foerageergebied; er is geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van de soort.

2. *Geomorfologische waarden*

De geomorfologie betreft de vorm van het aardoppervlak; door de aanwezigheid van het strandpaviljoen wordt het zand hieronder uitgestoven, en raken de toegangen tot het terras soms ondergestoven. Dit laatste zal regelmatig door vergraven hersteld worden. Ten opzichte van de huidige situatie treden er geen verschillen op.

3. *Bodemkundige waarden*

Bescherming van de bodemkundige waarden beoogt de authentieke onverstoorde bodemprofielen te handhaven. Het plan voor een Jaarrond exploitatie van het strandpaviljoen is daarop niet van invloed. Het periodiek opspuiten van het strand, zoals dat onlangs weer heeft plaats gevonden, overigens wel.

4. *Hydrologische waarden*

De hydrologie van het gebied verandert niet door de voorgenomen activiteit.

5. *Cultuurhistorische waarden*

Cultuurhistorie laat de ontwikkeling van het landschap in de tijd zien; ook in dit opzicht vindt er geen wijziging plaats

6. *Visueel-esthetische waarden*

Bescherming van de visueel-esthetische waarden gaat om de (deels subjectieve) waardering van het landschap. Het aanzicht van het strandpaviljoen, inclusief verlichting en reclame-uitingen maakt daar onderdeel van uit. In de nieuwe situatie is het paviljoen ook in de winter aanwezig. Bij de nieuwbouw van het paviljoen zullen uit een oogpunt van welstand de nodige eisen worden gesteld.

3.4. Effecten op soorten die zijn beschermd op grond van de Flora- en faunawet

Bij de beoordeling van effecten op soorten die op grond van de Flora- en faunawet beschermd zijn, gaat het om dezelfde soorten die al genoemd zijn bij de biologische beschermde waarden op grond van de aanwijzing tot Beschermd Natuurmonument; oftewel om de broedvogels in de duinen, de op het strand en in de duinen foeragerende meeuwen, mogelijk aanwezige levendbarende hagedissen en diverse zoogdiersoorten, waar onder de gewone dwergvleermuls. Een mogelijke extra effect op beschermde flora en fauna van jaarrond te exploiteren strandpaviljoens is niet te verwachten. In het winterselzoen ontbreken de broedvogels en vleermuizen; van extra verstoring van vogels is dan ook vrijwel geen sprake.

3.5. Cumulatieve effecten

In het kader van de voortoets dient niet alleen te worden beoordeeld of de voorgenomen activiteiten op zich tot significante effecten kunnen leiden, maar ook wat de effecten zijn in combinatie met andere (bestaande) verstoringsbronnen.

Op het strand is het gebruik in overeenstemming met de uitgangspunten in het beheerplan Voordelta en zijn geen andere nieuwe ontwikkelingen voorzien. Van een cumulatie van negatieve effecten is dan ook geen sprake. Daarentegen wordt er aan gewerkt enkele bestaande versturende elementen aan te pakken. Zo vindt in het duingebied tussen het Vuurtorenpad en de Verklikkerduinen op verspreide locaties verblijfsrecreatie plaats; tevens is de Amerikaanse vogelkers daar een ongewenste woekeraar. Er wordt met een uitsterfbeleid gewerkt aan het saneren van de verblijfsrecreatie, en de Amerikaanse vogelkers wordt met begrazing bestreden.

3.6. Voorlopige conclusie

De effecten van een jaarrond exploitatie van het paviljoen de Strandloper aan het Vuurtorenpad op de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen zijn beperkt en zeer waarschijnlijk niet significant en te mitigeren. Ook in relatie tot de beschermde waarden op grond van de aanwijzing van de Kop van Schouwen als Beschermd Natuurmonument kunne effecten zo goed mogelijk gemitigeerd worden. Cumulatieve effecten zijn niet aan de orde; er wordt daarentegen aan gewerkt andere versturende effecten in de omgeving te verminderen. Significante effecten zijn gelet op het voorgaande niet te verwachten.

4. Maatregelen om mogelijke negatieve effecten te voorkomen of te beperken

In hoofdstuk 3 zijn de effecten beschreven die de sloop, de herbouw en het gebruik van een strandpaviljoen nabij de strandopgang Vuurtorenpad kan hebben op het Natura 2000-gebied Voordelta en het Beschermd Natuurmonument / Natura 2000-gebied Kop van Schouwen kan hebben. In dit hoofdstuk wordt nagegaan wat de mogelijkheden zijn om die effecten te voorkomen of te beperken.

Verontreiniging

Om mogelijke verontreiniging bij het laden of lossen van materialen zo veel mogelijk te beperken zou bij voorkeur niet bij sterke wind aan de opbouw van het nieuwe, of de afbraak van het oude paviljoen moeten worden gewerkt; dat zal zonder meer al de voorkeur van de betrokken aannemer hebben. In een te verlenen vergunning kunnen voorwaarden worden opgenomen om mogelijke verontreinigingen op te ruimen.

Verstoring door geluid.

Op tijden dat er geen gebruik gemaakt wordt van mechanisch versterkt geluid zal de geluids-uitstraling van het paviljoen al op vrij korte afstand nauwelijks boven het achtergrondniveau van de wind, de branding en strandbezoekers uitkomen. De windschermen rond het terras dragen daar mede aan bij. In een te verlenen exploitatievergunning kunnen eisen gesteld worden aan plaats en sterkte van mechanische geluidbronnen. Het is overigens de bedoeling een muziekinstallatie alleen in het paviljoen en niet op het terras te gebruiken.

Verstoring door licht

Zowel de mogelijke negatieve effecten op langs de kust trekkende vogels als het provinciaal beleid om de duisternis ter plaatse zo goed mogelijk te handhaven noodzaken om de lichtuitstraling van het paviljoen, met name in de richting van de Noordzee zo veel mogelijk te beperken. Het is overigens de bedoeling de verlichting te beperken tot sfeerverlichting en oriëntatieverlichting. In een te verlenen vergunning kunnen voorwaarden worden opgenomen dat op tijden dat het paviljoen niet in gebruik is de verlichting, behoudens een eventuele beperkte noodzakelijke oriëntatieverlichting, gedoofd moet zijn.

Optische verstoring

Het strand langs de gehele Kop van Schouwen is vrij toegankelijk en ook zonder strandpaviljoen maken bewoners en bezoekers aan Nieuw-Haamstede gebruik van de strandtoegang aan het Vuurtorenpad. Er zijn geen mogelijkheden hierin te reguleren. Zoals bij de effectenbeschrijving is aangegeven compenseren de vogels zelf door hun foerageergedrag aan te passen.

Verstoring door mechanische effecten

Het proces van jonge duinvorming op het strand voor de Verklikkerduinen wordt niet verstoord door zowel het bouwverkeer als de bevoorrading uitsluitend via het Vuurtorenpad te laten plaats vinden. Vanwege de beleving van de natuurwaarden en de toegankelijkheid voor groot wild zijn de rasters langs de strandopgang Vuurtorenpad verwijderd. De consequentie dat dit soms tot overtredingen van het toegankelijkheidsverbod kan leiden is daarbij als een aanvaardbaar risico genomen. Er wordt geen flinke toename van illegale betreding verwacht die noodzaakt om maatregelen te nemen.

Aantasting biologische waarden

Het voorkomen van aantasting van biologische waarden is vaak al een verplichting op grond van de Flora- en faunawet. Voor wat betreft vogels is hier bij de effectbeschrijving op de Natura 2000-gebieden op ingegaan. Over de vogels van het duingebied kan aanvullend het volgende worden opgemerkt. In het beschermingsplan duin- en kustvogels wordt voorgesteld voor o.m. nachtegaal, tapuit, paapje, strandplevier, bontbekplevier, diverse sterns en velduil tot aanwijzing van meerdere kernpopulaties te komen. De Kop van Schouwen wordt alleen voor de nachtegaal met ca 330 broedparen als een geschikt gebied voor een kernpopulatie gezien. Een Jaarrond exploitatie van het strandpaviljoen de strandloper heeft geen negatieve effecten op een dergelijke populatie. Het strand waar de bouw van het paviljoen plaats vindt is geen leefgebied voor andere beschermde soorten. Voor zover deze al in de directe omgeving voorkomen worden zij nauwelijks beïnvloed door de Jaarrondexploitatie van het strandpaviljoen. Beperking van lichtuitstraling voor trekkende vogels is ook gunstig voor in het gebied foeragerende vleermuizen.

Aantasting visueel-esthetische waarden

Het is lastig objectief vast te stellen wanneer sprake is van aantasting van de visueel-esthetische waarden. Voor zover er al sprake is van aantasting betreft dit alleen de toename in de maanden waarin bij een zomerseizoenexploitatie geen paviljoen aanwezig is of wordt gebouwd of afgebroken (ca van november tot en met februari). In de te verlenen omgevingsvergunning kunnen desgewenst eisen aan het uiterlijk van het paviljoen worden gesteld.

5. Beoordeling van de activiteit en voorstellen voor de uitvoering.

De bouw van een jaarrond te exploiteren strandpaviljoen nabij de duinovergang Vuurtorenpad heeft beperkte effecten op het Natura 2000-gebied Voordelta en het Beschermd Natuurmonument / Natura 2000-gebied Kop van Schouwen. Uitgaande van bouw- en afbraaktijden van ca 2 weken van een seizoenspaviljoen is het nieuw te bouwen paviljoen ca 4 maanden per jaar langer op het strand aanwezig, en trekt dit ca 5 maanden per jaar extra bezoekers. Van die extra bezoekers zullen een aantal ook zonder jaarrond exploitatie van het paviljoen het strand in de winter bezoeken, maar ook een aantal gasten zal in de winter alleen het paviljoen bezoeken en geen wandeling over het strand maken. Naar verwachting zal het strandpaviljoen in de winter een beperkt aantal extra strandbezoekers trekken.

In verband met het voorkomen van verontreiniging tijdens de bouw en exploitatie van het paviljoen zullen maatregelen moeten worden genomen om zwerfval te beperken en zo nodig op te ruimen. In de huidige situatie is dit al geregeld ; extra maatregelen zijn niet nodig.

Gebruik van mechanische versterkte muziek is beperkt tot het paviljoen en vindt niet plaats op het terras. Geluidsverstoring van vogels zal naar verwachting beperkt zijn en de dieren hebben voldoende mogelijkheden om uit te wijken naar een rustiger omgeving. Zo nodig kunnen in een te verlenen gebruiksvergunning beperkende maatregelen worden opgenomen.

In het winterseizoen zal met name rekening gehouden moeten worden met optische verstoring van op het strand foeragerende vogels, en met het voorkomen van verstoring van trekvogels door sterk uitstralende verlichting op het paviljoen.

Het strand is maar voor een beperkt aantal vogelsoorten interessant als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn alleen diverse meeuwensoorten waargenomen. Deze zijn niet beschermd op grond van de status van het strand als Natura 2000-gebied, maar alleen op basis van de Flora- en faunawet. Het strand vormt daarnaast een goed foerageergebied voor met name de drieteenstrandloper. Deze geniet wel bescherming op grond van de aanwijzing van De Voordelta voor deze soort. Uit onderzoek is gebleken dat de drieteenstrandloper de eventuele extra verstoring door meer strandbezoekers compenseert door meer te foerageren in de nachtelijke uren. In de Delta is sinds 1992 sprake van een sterke toename van de drieteenstrandloper; in het Waddengebied zijn de aantallen van deze soort vrij stabiel in de jaren 1975-1987 en ze vertonen daar na 1988 een toename. Van de Jaarrondexploitatie van het paviljoen aan het Vuurtorenpad te Burgh-Haamstede is geen significant negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort te verwachten. Ook foeragerende meeuwen kunnen verstoord worden door strandgasten; voor die soorten zijn evenmin effecten op de gunstige staat van instandhouding te verwachten; bijzondere voorwaarden zijn niet nodig.

Trekvogels oriënteren zich tijdens de trek overdag op de zonnestand en in de nacht op sterren. Verlichting op het strand kan de oriëntatie van trekvogels verstoren. Er dient bedacht te worden dat het zwaartepunt van de vogeltrek buiten de extra maanden ligt dat het paviljoen geëxploiteerd wordt; derhalve in een periode dat er al een paviljoen is toegestaan. Door eisen te stellen aan de lichtuitstraling van het paviljoen en de tijden dat de verlichting mag branden worden mogelijke negatieve effecten op trekkende vogels in voldoende mate voorkomen. In verband met boven de duinen foeragerende vleermuizen zal ook in die richting de lichtuitstraling moeten worden beperkt. Op deze wijze wordt ook invulling gegeven aan het provinciaal beleid om de duisternis zo goed mogelijk te handhaven.

Zwaar verkeer over het strand kan in de winterperiode het proces van primaire duinvorming bij de Verklikkerduinen verstoren. Dit kan worden voorkomen door bouwverkeer en bevoorrading van het paviljoen uitsluitend over het verharde Vuurtorenpad te laten plaats vinden. Het is de bedoeling dit ook zo te doen.

De vraag is vervolgens nog of extra bezoekers van het paviljoen tot extra illegale betreding van de duinen zal leiden en daarmee tot aantasting van met name het gevoelige duintype H2120: wandelende duinen op de strandwal met helm. Er wordt van uitgegaan dat dit niet het geval is. Zo nodig kan in een latere fase worden bezien of er extra maatregelen moeten worden getroffen.

6. Conclusies en advies.

De bouw van een jaarrond te exploiteren paviljoen aan het Vuurtorenpad te Burgh-Haamstede is van beperkte invloed op het Natura 2000-gebied Voordelta en het Beschermd Natuurmonument / Natura 2000-gebied Kop van Schouwen en vormt geen bedreiging voor de realisatie van de natuurdoelen in dit gebied. Door het nemen van een aantal gerichte maatregelen zijn de effecten te beperken. Het gaat dan met name om:

- mogelijke verontreinigingen te voorkomen of op te ruimen
- geluidsniveau binnen aanvaardbare proporties te houden en vast te leggen in een gebruiksvergunning
- op het paviljoen lichtarmaturen met een beperkte lichtuitstraling te kiezen en die niet langer dan nodig te laten branden
- bouwverkeer en bevoorrading van het paviljoen uitsluitend via het Vuurtorenpad te laten plaats vinden
- met de vormgeving van het paviljoen aantasting van visueel-esthetische waarden te voorkomen
- zo nodig maatregelen nemen om illegale betreding van het duingebied te voorkomen

Voorgesteld wordt de genoemde maatregelen te nemen. De provincie Zeeland zal in het kader van de bestemmingsplanprocedure bepalen of voor de winterexploitatie van het strandpaviljoen een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is. Indien de provincie dat van mening is, kan deze rapportage bij een vergunningaanvraag als onderbouwing dienen.

7. Samenvatting

Doel van de Initiatiefnemer

De initiatiefnemer exploiteert aan het Vuurtorenpad te Burgh-Haamstede een strandpaviljoen en wil de seizoensexploitatie hiervan uitbreiden naar een jaarrondexploitatie. De locatie aan het Vuurtorenpad is tot nu toe het enige strandpaviljoen in de gemeente Schouwen-Duivveland waar een jaarrondexploitatie niet is toegestaan.

In het kader van de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 te beschouwen activiteiten

Zowel de aanleg, als de exploitatie van het paviljoen zullen moeten worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet. Met deze rapportage wordt een zogenaamde voortoets uitgevoerd. Als daaruit wordt geconcludeerd dat er significante effecten te verwachten zijn zal een passende beoordeling moeten worden opgesteld. Omdat de bouw en exploitatie van een strandpaviljoen niet nodig is in het kader van het beheer van het Beschermd Natuurmonument / Natura 2000-gebied kan de provincie Zeeland het noodzakelijk vinden dat een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt aangevraagd. Deze rapportage maakt inzichtelijk onder welke voorwaarde een eventueel noodzakelijke vergunning kan worden verleend.

Effecten van de voorgenomen activiteiten

De exploitatie in de wintermaanden kan leiden tot (extra) verontreiniging, verstoring door licht en geluid, optische verstoring of verstoring door mechanische effecten. Verder kan de bouw effect hebben op de flora en fauna in de omgeving of de visueel-esthetische waarden. Door te stellen eisen aan de bouw en exploitatie kunnen de effecten beperkt worden of zelfs geheel worden voorkomen.

Voorgestelde maatregelen

Voorgesteld wordt om zowel tijdens de bouw als de exploitatie eisen te stellen aan het opruimen van zwerfafval. Daarnaast zullen eisen gesteld moeten worden aan uiterlijk, verlichting, maximaal geluidniveau en wijze van bevoorrading van het paviljoen.

Beoordeling van de activiteit

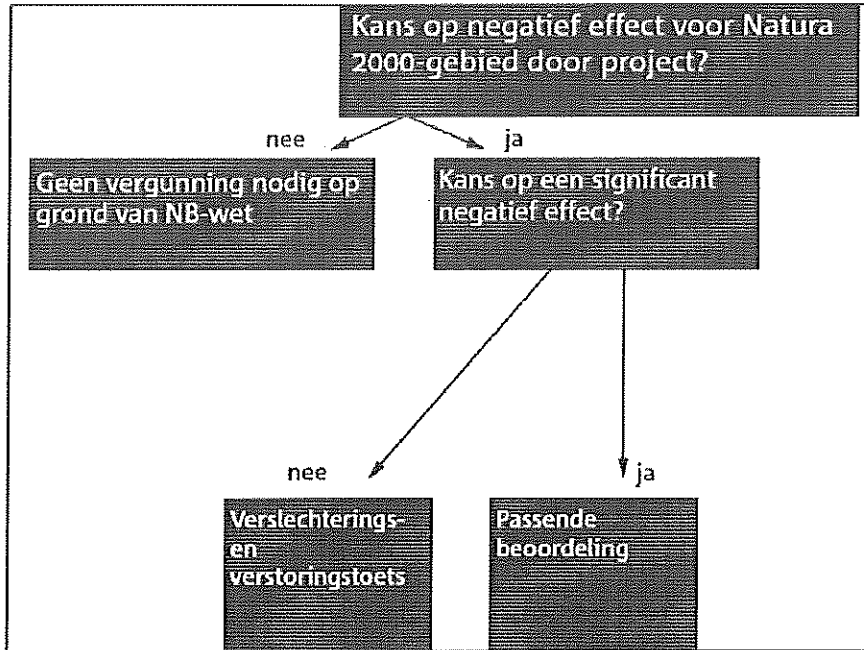
Realisatie en exploitatie van een jaarrond te exploiteren strandpaviljoen aan het Vuurtorenpad te Burgh-Haamstede heeft geen significante effecten op de Natura 2000-gebieden Voordelta en Kop van Schouwen. Er vindt ook geen overtreding van verboden uit de Flora- en faunawet op.

Aanbevolen wordt de voorgestelde maatregelen toe te passen en (voor zover de provincie Zeeland dit nodig vindt) deze als voorwaarden op te nemen in een te verlenen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

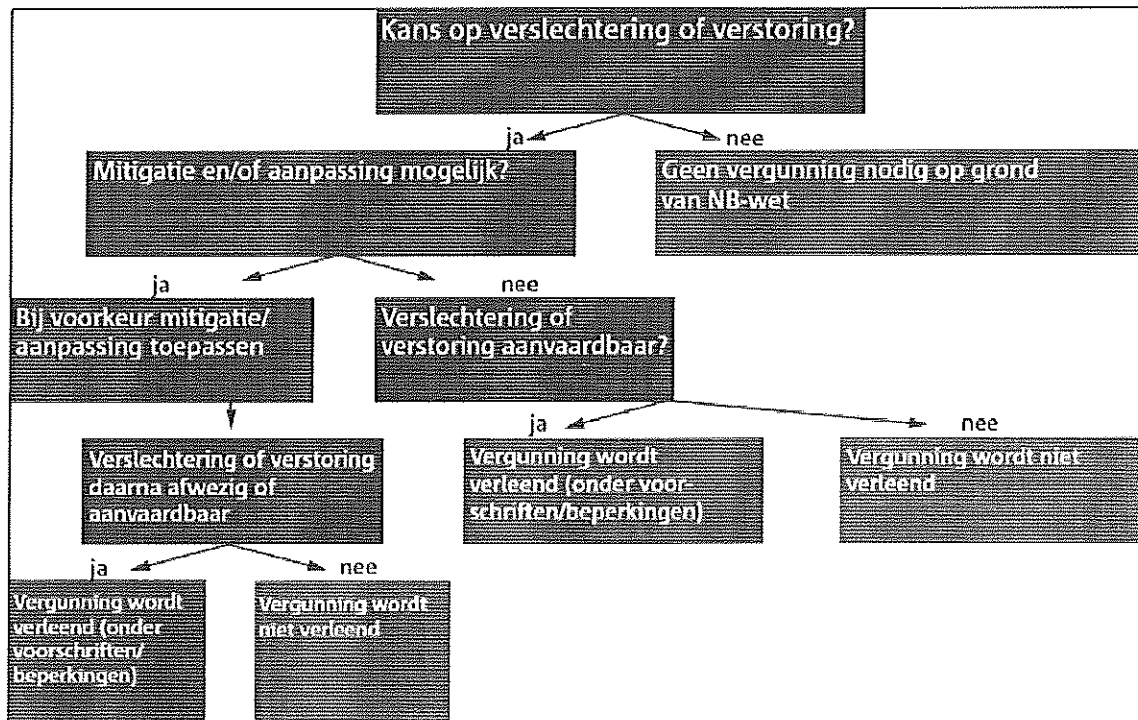
Bijlagen

- Bijlage 1 Schema oriëntatiefase en verslechterings- en verstoringstoets
- Bijlage 2 Effectenmonitor Voordelta en Kop van Schouwen
- Bijlage 3 Uittreksel Database Natura 2000
- Bijlage 4 Geraadpleegde bronnen

Schema oriëntatiefase en verslechtings- en verstoringstoets

Figuur 5.1: Oriëntatiefase

Figuur 6.1: Verslechtings- en verstoringstoets

Effectenmonitor Voordelta en Kop van Schouwen

effectenmonitor Voordelta

(woning)bouw

Storingsfactor	1	2	7	8	13	14	15	16	17
Permanent overstroomde zandbanken	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slik- en zandplaten	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zilte pionierbegroeiingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slijkgrasvelden	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Schorren en zilte graslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Embryonale duinen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Bergeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Bonte strandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Brilduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Drieteenstrandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Dwergmeeuw (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Eider (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Eider (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Grote stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Grote stern (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Kluut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Kluut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Kuifduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Lepelaar (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Middelste Zaagbek (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Roodkeelduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Rosse grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Scholekster (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Steenloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Toppereend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Tureluur (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Visdief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Visdief (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Wulp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Zilverplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Zwarte zee-eend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- n.v.t.
- ... onbekend

dagrecreatie

Storingsfactor	1	7	13	14	16	17
Permanent overstroomde zandbanken	■	■	■	■	■	■
Slik- en zandplaten	■	■	■	■	■	■
Zilte pionierbegroeiingen	■	■	■	■	■	■
Slijkgrasvelden	■	■	■	■	■	■
Schorren en zilte graslanden	■	■	■	■	■	■
Embryonale duinen	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Bergeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Bonte strandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Brilduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Drieteenstrandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Dwergmeeuw (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Eider (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Eider (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Grote stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Grote stern (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Kluut (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Kluut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Kuifduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Lepelaar (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Middelste Zaagbek (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Roodkeelduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Rosse grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Scholekster (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Steenloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Toppereend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Tureluur (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Visdief (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Visdief (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Wulp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Zilverplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Zwarte zee-eend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- n.v.t.
- ... onbekend

Effectenmonitor Kop van Schouwen

(woning)bouw

Storingsfactor	1	2	7	8	13	14	15	16	17
Embryonale duinen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Witte duinen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Grijze duinen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Duinheiden met struikhei	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Duindoornstruwelen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kruipwilgstruwelen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Duinbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige duinvalleien	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- n.v.t.
- ... onbekend

dagrecreatie

Storingsfactor	1	7	13	14	16	17
Embryonale duinen	■	■	■	■	■	■
Witte duinen	■	■	■	■	■	■
*Grijze duinen	■	■	■	■	■	■
*Duinheiden met struikhei	■	■	■	■	■	■
Duindoornstruwelen	■	■	■	■	■	■
Kruipwilgstruwelen	■	■	■	■	■	■
Duinbossen	■	■	■	■	■	■
Vochtige duinvalleien	■	■	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- n.v.t.
- ... onbekend

Toelichting op de storingsfactoren

1 Oppervlakteverlies

Kenmerk: afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.

Interactie andere factoren: verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied (zie aldaar). Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies oppervlakte mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermessing.

Werking: door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen tengevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte.

2 Versnippering

Kenmerk: van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

Interactie andere factoren: treedt op ten gevolge van verlies leefgebied of verandering in abiotische condities van het leefgebied. Kan leiden tot verandering in populatiedynamiek.

Gevolg: als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of individuen van één populatie kunnen de verschillende leefgebieden niet meer bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn een verandering op in de soortensamenstelling en het ecosysteem. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlaktebehoefte. Versnippering door barrières zoals wegen en spoorlijnen leidt mogelijk ook tot sterfte van individuen en kan zo effect hebben op de

populatiesamenstelling. Bij versnippering moet men altijd goed rekening houden met het schaalniveau van het populatienetwerk.

7 Verontreiniging

Kenmerk: Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.

Interactie andere factoren: geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

Gevolg: Vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uiten zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan gesteld worden dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

8 Verdroging

Kenmerk: Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

Interactie andere factoren: verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfilteerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging.

Gevolg: de verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitatype.

13 Verstoring door geluid

Kenmerk: verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer danwel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc.

Gevolg: Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid sec is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewinning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

14 Verstoring door licht

Kenmerk: verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

Interactie andere factoren: geen?

Gevolg: Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachttactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

15 Verstoring door trilling

Kenmerk: Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Interactie andere factoren: kan vooral samen optreden met verstoring door geluid

Gevolg: Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

16 Optische verstoring

Kenmerk: optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Interactie andere factoren: treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen).

Gevolg: optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewinning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

17 Verstoring door mechanische effecten

Kenmerk: Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.

Interactie andere factoren: verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

Gevolg: deze storende factor kan leiden tot een verandering van het habitatype en/of verstoring of het doden van fauna-individuen. Bij habitatypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte.

Uittreksel Database Natura 2000

Natura 2000 gebied 113 - Voordelta

Kenschets

Natura 2000 Landschap: Noordzee, Waddenzee en Delta

Status: Habitatrichtlijn + Vogelrichtlijn

Site code: NL4000017 + NL9802017

Beschermde natuurmonument: -

Beheerder: Rijkswaterstaat, Zuid-Hollands Landschap, Natuurmonumenten

Provincie: Zuid-Holland, Zeeland

Gemeente: Goedereede, Hellevoetsluis, Noord-Beveland, Rotterdam, Schouwen-

Duiveland, Veere, Vlissingen, Westvoorne

Oppervlakte: 92.367 ha

Gebiedsbeschrijving

De Voordelta omhelst het ondiepe zeegebied van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta. Het gebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een gevarieerd en dynamisch milieu van kustwateren (zout), intergetijdengebied en stranden, dat een relatief beschutte overgangszone vormt tussen de (voormalige) estuaria en volle zee. Na de afsluiting van de Deltawerken is dit kustgebied sterk aan veranderingen onderhevig geweest, waarbij een uitgebreid stelsel van droogvallende en diepere zandbanken is ontstaan met daartussen diepere geulen.

Door erosie- en sedimentatieprocessen treden verschuivingen op in de omvang van de intergetijden gebieden. Daarbij heeft o.a. de "zandhonger" van de Oosterschelde, maar ook de uitbreiding van de arealen door aanslibbing in de Kwade Hoek effect op de Voordelta (Westplaat). De waterkwaliteit wordt beïnvloed door met name de uitstroming van Rijn en Maas via de Haringvlietsluizen. Mede door deze aanvoer van voedingsstoffen kent de Voordelta een hoge voedselrijkdom.

In de randen van het gebied bij Voorne en Goeree liggen een aantal schorren en meer slikkige platen. Verder horen ook de stranden van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden, waar plaatselijk duinvorming optreedt, tot het gebied.

Begrenzing

De begrenzingen van het Vogelrichtlijngebied en van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) zijn op enkele technische punten op de kaart aangepast of gebiedsdelen zijn overgeheveld van het ene naar het andere gebied.

- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, dammen en dijken.
- De landwaartse begrenzing langs de duingebieden van Voorne, Goeree, Schouwen-Duiveland en Walcheren is gelegd op de duinvoet (zie ook paragraaf 3.4). Hierop zijn twee uitzonderingen. Ter hoogte van Kwade Hoek tussen Stellendam en het Flaauwe Werk ligt de grens op de gemiddeld laag-laagwaterlijn. Het Verklikkerstrand op Schouwen-Duiveland maakt wegens optredende primaire duinvorming deel uit van het Habitatrichtlijngebied Kop van Schouwen (de primaire duinvorming maakt hier ook deel uit van het gelijknamige staatsnatuurmonument).

De kaart behorende bij dit besluit is in overeenstemming gebracht met de bovenaangehaalde tekst met betrekking tot de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied. Op de kaart behorende bij het besluit van 24 maart 2000 loopt de grens vanaf de zuidpunt van de Westkapelse Zeedijk 2,8 km westwaarts in plaats van de 7,5 km die in de nota van toelichting behorende bij dit besluit (zoals gewijzigd bij het besluit van 7 december 2001) is vermeld. In de voornoemde nota van toelichting wordt in paragraaf 3.3 aangegeven dat de bovenaangehaalde tekst doorslaggevend is daar waar de kaart en de nota van toelichting niet overeenstemmen. Dit betreft een oppervlakte van 3600 ha. De volgende terreinen zijn vervallen als onderdeel van het Vogelrichtlijngebied:

- Een duinstrook ten noorden van de Brouwersdam die deel uitmaakt van het Habitatrichtlijngebied Duinen Goeree (4,3 ha).
- Een duinstrook grenzend aan de Brouwersdam bij Scharendijke (7,1 ha).
- Steenglooiing en aangrenzend terrein ten zuiden van de Oosterscheldekering (18,5 ha).

Deze drie terreinen maken door hun aard geen onderdeel uit van de leefgebieden van de (water)-vogelsoorten waarvoor de Voordelta is aangewezen. Volgens het citaat opgenomen onder paragraaf 3.2

betreffen deze leefgebieden Immers "kustwateren(zout), intergetijdengebied en stranden". De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen als volgt aangepast:

- De zeewaartse grens is gelegd op de doorgaande NAP -20 m lijn in plaats van op de rechtgetrokken dieptelijn van 20 meter (conform het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 dat op 8 juli 2005 door de Ministerraad is vastgesteld). Deze grens wordt geacht een passende begrenzing te vormen van H1110 permanent overstroomde zandbanken. De overige habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen, zijn beperkt of komen geconcentreerd voor in de kustzone. Dit betreft een verkleining van het Habitatrichtlijngebied van 6525 ha.
- Het nieuw op de kaart begrensde deel van het Vogelrichtlijngebied ter hoogte van Walcheren (zie vorige alinea) is toegevoegd voor zover gelegen binnen de doorgaande NAP -20 m lijn (2840 ha).
- Steenglooiing en aangrenzend duinterrein aan de zuidzijde van de Oosterscheldekering (16 ha) is komen te vervallen omdat er geen habitattypen of soorten voorkomen waarvoor het gebied is aangewezen en ook anderszins weinig betekenis is voor de instandhouding van het gebied.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code Habitatype

H1110 Permanent overstroomde zandbanken

H1140 Slik- en zandplaten

H1310 Zilte pionierbegroelingen

H1320 Slijkgraslanden

H1330 Schorren en zilte graslanden

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr Soort

H1095 Zeeprik

H1099 Rivierprik

H1102 Eift

H1103 Fint a

H1365 Gewone zeehond

Vogelrichtlijnsoorten

Soortnr Soort

A001 Roodkeelduiker - n

A005 Fuut - n

A007 Kuifduiker - n

A017 Aalscholver - n

A034 Lepelaar - n

A043 Grauwe gans - n

A048 Bergeend - n

A050 Smient - n

A051 Krakeend - n

A052 Wintertaling - n

A054 Pijlstaart - n

A056 Slobeend - n

A062 Topper - n

A063 Elder - n

A065 Zwarte zee-eend - n

A067 Brilduiker - n

A069 Middelste zaagbek - n

A130 Scholekster - n

A132 Kluut - n

A137 Bontbekplevier - n

A141 Zilverplevier - n

A144 Drieteenstrandloper - n

A149 Bonte strandloper - n

A157 Rosse grutto - n

A160 Wulp - n

A162 Tureluur - n

A169 Steenloper - n

A177 Dwergmeeuw - n

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H1364 Grijs zeehond s

Voorstel voor het verwijderen uit de database:

H1106 Zalm 16a

A068 Nonnetje – n 21

Kernopgaven

	Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Noordzee, Waddenzee en Delta)	Behoud of herstel ruimtelijke samenhang diep water, kreken, geulen, ondiep water, platen, kwelders of schorren, stranden en bijbehorende sedimentatie- en erosieprocessen. Behoud openheid, rust en donkerte. Voor vogels betekent dit voldoende rust en ruimte om te foerageren en voldoende rustige hoogwateroeverplaatsen op korte afstand van foerageergebieden in het intergetijdengebied.
1.01	Overstroomde zandbanken	Behoud zee-ecosysteem met permanent overstroomde zandbanken (Noordzee-kustzone) H110_B, als habitat voor zwarte zee-eend A065, roodkeelduiker A001, topper A062 en eider A063, met bodems van verschillende ouderdom en meer natuurlijke opbouw van vispopulaties.
1.06	Herstel zout-invloed Haringvliet	Herstel zout invloed in Haringvliet, vooral voor trekvis, zoals zeeprik H1095, eft H1102 en zalm H1106, en mede voor brakke variant van rusten en zomen (hang adgermsse) H1320_B en schorren en zilte graslanden (buitendijks) H1330_A.
1.11	Rust- en foerageergebieden	Behoud sikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedvogels zoals voor bonte strandloper A149, rosse grutto A157, scholekster A130, kaneel A143, steenloper A169 en eider A063 en rustgebieden voor gewone zeehond H1365 en grijze zeehond H1364.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven
Habitattypen								
H1110A	Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)	-	=	=				
H1110B	Permanent overstroomde zandbanken (Noordzee-kustzone)	-	=	=				1.01,W
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	-	=	=				1.10,W
H1140B	Slik- en zandplaten (Noordzee-kustzone)	+	=	=				
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	=	=				
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zevetmuur)	+	=	=				
H1320	Slikgrasvelden	-	=	=				
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	=	=				1.06,W
H2110	Embryonale duinen	+	=	=				
Habitatsoorten								
H1095	Zeeprik	-	=	=	>			1.06,W
H1099	Rivierprik	-	=	=	>			
H1102	Eft	-	=	=	>			1.06,W
H1103	Fint	-	=	=	>			1.06,W
H1364	Grijze zeehond	-	=	=	=			1.11
H1365	Gewone zeehond	+	=	>	>			1.11
Niet-broedvogels								
A001	Roodkeelduiker	-	=	=				1.01,W
A005	Fuut	-	=	=		280		
A007	Kuifduiker	+	=	=		6		
A017	Aalscholver	+	=	=		480		
A034	Lepelaar	+	=	=		10		
A043	Grauwe Gans	+	=	=		70		
A048	Bergeend	+	=	=		360		
A050	Smient	+	=	=		380		
A051	Krakeend	+	=	=		90		
A052	Wintertaling	-	=	=		210		
A054	Pijlstaart	-	=	=		250		
A056	Slobeend	+	=	=		90		
A062	Topperend	-	=	=		80		1.01,W
A063	Eider	-	=	=		2500		1.01,W 1.11
A065	Zwarte zee-eend	-	=	=		9700		1.01,W
A067	Brdduiker	+	=	=		330		
A069	Middelste Zaagbek	+	=	=		120		
A130	Scholekster	-	=	=		2500		1.11
A132	Kluut	-	=	=		150		
A137	Bontbekplevier	+	=	=		70		
A141	Zilverplevier	+	=	=		210		
A144	Drieteenstrandloper	-	=	=		350		
A149	Bonte strandloper	+	=	=		620		1.11
A157	Rosse grutto	+	=	=		190		1.11
A160	Wulp	+	=	=		980		
A162	Tureluur	-	=	=		460		
A169	Steenloper	-	=	=		70		1.11
A177	Dwergmeeuw	-	=	=				
A191	Grote stern	-	=	=				
A193	Visdief	-	=	=				

deze tabel is gebaseerd op het definitief aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

Legenda

W	Kernopgave met wateropgave
=	Sense of urgency: beheeropgave
+	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (- zeer ongunstig; - matig ongunstig; + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Natura 2000 gebied 116 – Kop van Schouwen

Kenschets

Natura 2000 Landschap: Duinen

Status: Habitatrictlijn

Site code: NL1000017

Beschermd natuurmonument: Kop van Schouwen BN/SN

Beheerder: Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Domeinen, particulieren

Provincie: Zeeland

Gemeente: Schouwen-Duiveland

Oppervlakte: 2.250 ha

Gebiedsbeschrijving

De Kop van Schouwen is een duingebied op het westelijke uiteinde van Schouwen-Duiveland. Het gebied omvat een aantal deelgebieden met een verschillende ontstaansgeschiedenis, waardoor kalkrijke jonge duinen, kalkarme oude duinen, klifduinen en stuifduinen aanwezig zijn. Aan de zeezijde van het gebied zijn de duinen sterk geaccidenteed, met natuurlijke begroeiing, verstuivingsprocessen en natte valleien; de open binnenduinen zijn licht golvend. Daardoor komt een brede variatie aan duinhabitatypen voor.

In de aangroeiende noordwestpunt (Verklikkerduinen) zijn jonge duinvalleien aanwezig. De iets zuidelijker gelegen Meeuwenduinen vormen een naar verhouding grootschalig actief stuivend duin waarin in de laatste 50 jaar geen maatregelen zijn getroffen voor vastlegging van het duin. Er komen evenwel geen duinvalleien in voor. In de Zeepe duinen ten oosten daarvan zijn in het kader van natuurontwikkeling valleien opnieuw uitgegraven en zijn nieuwe uitblazingsvalleien ontstaan. In het zuidwesten van het gebied worden jonge duinen met struweel en bos aangetroffen. In de oostelijke binnenduinen liggen ontkalkte vroongronden met soortenrijke graslanden, afgewisseld met de zogenaamde elzenmeten, duinheide en landgoedbossen. Tussen Burgh-Haamstede en Renesse zijn de meeste natte duinvalleivegetaties te vinden.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van het (voormalige) natuurmonument opdat deze geheel binnen het Habitatrictlijngebied vallen.
- De zeewaartse begrenzing van het gebied valt grotendeels samen met de duinvoet van het buitenduin (zie ook volgende paragraaf), zoals ook van toepassing was op het natuurmonument. Uitzondering hierop is de primaire duinvorming van de Verklikkerduinen die, evenals in geval van het natuurmonument, onderdeel uitmaakt van het Habitatrictlijngebied Kop van Schouwen.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De volgende gebiedsdelen zijn aan het gebied toegevoegd ten behoeve behoud en ontwikkeling van het habitatype H2190 vochtige duinvalleien en/ of leefgebied voor de *H1340 noordse woelmuis:

- Twee percelen nieuwe natuur nabij Slot Moermond (3,9 ha).
- Sanering camping Berkenhof (2,1 ha).
- Westerenban langs de Kloosterweg (7 ha).

Natura 2000 database

Habitattypen

Code Habitatype

H2120 Witte duinen

H2130 Grijs duinen

H2150 Duinheiden met struikhei

H2160 Duindoornstruwelen

H2170 Krulpwlgstruwelen

H2180 Duinbossen

H2190 Vochtige duinvalleien

Habitatrictlijnsoorten

Soortnr Soort

H1340 Noordse woelmuis

H1903 Groenknolorchis

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H2110 Embryonale duinen 1
H6410 Blauwgraslanden 1
H1014 Nauwe korfslak 3

Essentietabel Natura 2000-gebied 116, Kop van Schouwen

Kemopgaven

	Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Duinen)	Samenhangend landschap met aantal gradiënten en mozaïeken door versterken van noord-zuid gradiënt en samenhang daarbinnen, herstel gradiënt van zeereep-binnenduinrand: droog-nat, meer of minder wind, meer of minder zout, jong-oud, 3) behoud en herstel van mozaïeken: open-dicht, hoog-laag, behoud en herstel van rust en donker voor fauna en het versterken samenhang met Noordzee, Wadden en Delta én met Meren en Moerassen.
2.02	Grijze duinen	Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen *H2130, ook als habitat van keibut A277, heidal A222 en blauwe kiekendief A062, door tegengaan vergrassing en verstruweling.
2.05	Open vochtige duinvalleien (incl. vochtige duinbossen)	Behoud oppervlakte en herstel kwaliteit van vochtige duinvalleien (kalkrijk) H2190_B. Behoud vochtige duinvalleien H2190 als habitat van roerdomp A021, iselbaar A034, blauwe kiekendief A082, velduil A222, noordse woelmuis *H1340, nauwe korfslak H1014 en groenknolorchis H1903 (vergroting oppervlakte is vrijwel overal gedaan). Op Terschelling en Schiermonnikoog meer ruimte voor duinbossen (vochtig) H2180_B.
2.06	Graslanden	Ontwikkeling heischrale graslanden *H6270, grijze duinen (heischraal) *H2130_C en blauwgraslanden H6410 op kansrijke locaties.
2.08	Gradiënt binnenduinrand	Herstel hydrologie/vochtgradiënt duinbossen (binnenduinrand) H2180_C, heischrale graslanden *H6270 en blauwgraslanden H6410 (Schouwen, Texel, Terschelling, Schiermonnikoog, langs vastelandskust én Goeree en Voorne). Op Texel mede t.b.v. noordse woelmuis *H1340.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kemopgaven
Habitattypen								
H2110	Embryonale duinen	+	=	=				
H2120	Witte duinen	-	>	>				
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	-	>	>				2.02
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	-	>	>				2.02
H2130C	*Grijze duinen (heischraal)	-	>	>				2.02 2.06,W
H2150	*Duinheiden met struikhei	+	=	=				
H2180B	Duinbossen (vochtig)	-	= (<)	>				
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)	-	= (<)	=				2.08, =, W
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	-	>	>				2.05,W
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	>	>				2.05,W
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	-	>	>				2.05,W
H6410	Blauwgraslanden	-	>	=				2.06,W 2.08, =, W
Habitatsoorten								
H1014	Nauwe korfslak	-	=	=	=			2.05,W
H1340	*Noordse woelmuis	-	=	>	=			2.05,W
H1903	Groenknolorchis	-	=	=	=			2.05,W

Legenda

W	Kemopgave met wateropgave
=	Sense of urgency: beheeropgave
=	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Slaat van Instandhouding (- zeer ongunstig; - matig ongunstig; + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

Geraadpleegde bronnen

- Website ministerie van EL&I Juni 2011
 - Gebiedendatabase
 - Effectenindicator
 - Schema oriëntatiefase en verslechterings- en verstoringstoets
 - Quick scan bestaand gebruik & Natura 2000
 - Ontwerp-aanwijzingsbesluit Kop van Schouwen
 - Aanwijzingsbesluit Voordelta
 - Beheerplan Voordelta
- Atlas van de Nederlandse broedvogels
Fred Hustings, Jan-Willem Vergeer et al
KNNV-uitgave 2002
- Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2009
J. Heijer e.a.
Stichting RAVON
- Europese Natuur in Nederland
John A.M. Janssen en Joop H.J. Schaminée
KNNV uitgeverij
- Zoogdieren in Zeeland
Jan Piet Bekker e.a.
Zoogdierenwerkgroep Zeeland en Stichting het Zeeuws Landschap
- Vogelbescherming Nederland
Vogels en recreatie, Handvat ter voorkoming van verstoring
- Watervogels en zeezoogdieren in de Zoute Delta 2010/2011
Rob C.W. Strucker, Floor A. Arts, Sander Lillipaly
RWS Waterdienst BM 12.07
- Beheerplan Voordelta, spelregels voor Natuurbescherming
Ministerie van verkeer en waterstaat, provincie Zuid-Holland, provincie Zeeland
- Beschermingsplan kust en broedvogels
J. van der Winden e.a.
Vogelbescherming Nederland en bureau Waardenburg 2008